

Tirgus mehānismi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai

Inga Ķuze, konference «Bioloģiskā daudzveidība -
cilvēces nākotnei», 31.01.2025.

EUROSITE

Eurosites – the European Land Conservation Network

- 80 organizācijas, iestādes un indivīdi 25 Eiropas valstīs
- Mērķis: atbalstīt zemju apsaimniekotājus Eiropā, veicināt informācijas apmaiņu
- Starptautiskā Zemju apsaimniekošanas tīkla (*International Land Conservation Network*) pārstāvis Eiropā
- Darbības veidi: politikas veidošana, darba grupas, pieredzes apmaiņa, kopīgas iniciatīvas
- Sekretariāts Nīderlandē

Eurosites Dabas finansējuma nodaļa - dabas atjaunošanas finansējuma piesaistes atbalsts biedriem un sadarbības partneriem

KONTEKSTS

- Dabas un klimata krīze
- Klimata mērķi, dabas atjaunošanas regula
- Publiskā finansējuma nepietiekamība
- Tirgus instrumentu augošā loma un pielietojums dabas un klimata problēmu risināšanai
- EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2024/3012 (2024. gada 27. novembris), ar ko izveido Savienības sertifikācijas satvaru pastāvīgai oglekļa piesaistei, oglekļsaistīgai saimniekošanai un oglekļa uzkrāšanai produktos

TIRGUS INSTRUMENTI

Tirgus instrumenti dod mums iespēju izmantot ekonomiskos stimulus, lai veicinātu dabas saglabāšanu un atjaunošanu

Parāds PAR dabu

Maksājumi par
ekosistēmu
pakalpojumiem

Obligācijas

CO2 (nodokļi,
EmTiS, oglekļa
kredīti)

Aizdevumi

Biodaudzveidības
kredīti

Ziedojumi

Subsīdijas

Nodokļi

Finansējuma veidu **kombinācijas** (piemēram aizdevums + publiskais finansējums + kredīti + filantropija)

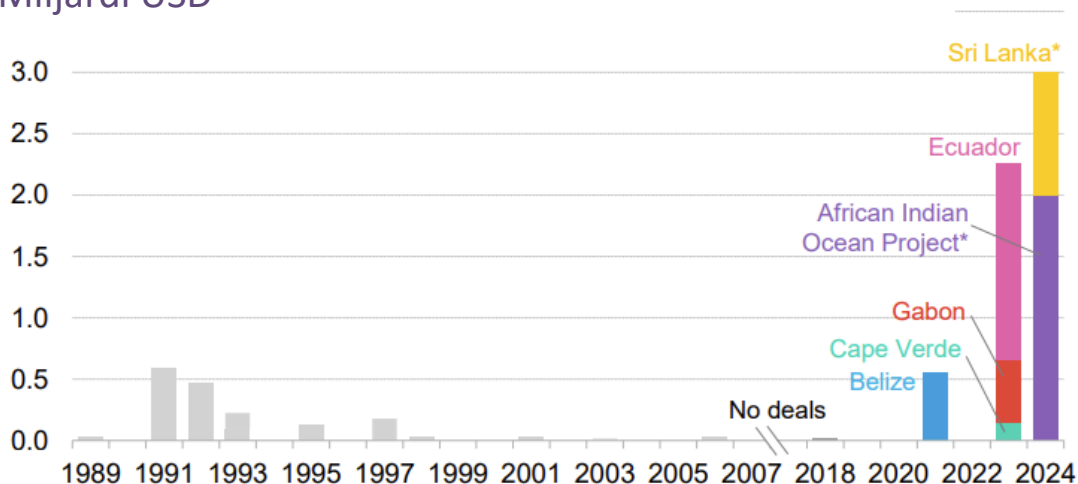

PARĀDS PAR DABU (*debt-for-nature swap*)

2023. gadā parādi 2.3 miljardi USD apjomā tika iemainīti pret apņemšanos aizsargāt dabu

Atlaistie parādi-pret-dabu, 1989-2024
Miljardi USD

Source: BloombergNEF, African Development Bank Group, Business Insider Africa. Note: Value indicates debt set to be cancelled as part of swap. Year indicates when swap was agreed. Amount spent on biodiversity projects may differ. *Sri Lanka and African Indian Ocean Project are under discussion, All other swaps are complete.

- 2023. gadā tika sasniegts rekords «parāds par dabu» pielietojumā
- Tas noticis galvenokārt pateicoties *Nature Conservancy* (ASV) darbībai, organizējot darījumus un parādu krīzei jaunattīstības valstīs ko veicināja COVID-19 pandēmija
- 2024. gadā vairākas Āfrikas valstis uzsāka sarunas par vairāku valstu sadarbību šajā shēmā, lai aizsargātu koraļļu rifus Indijas okeānā
- «Parāds par dabu» dod iespēju augošām ekonomikām pārstrukturēt to parādu uz zemāku procentu likmi vai ilgāku laiku, saņemot pretī apņemšanos ieguldīt dabā

MAKSĀJUMI PAR EKOSISTĒMU PAKALPOJUMIEM

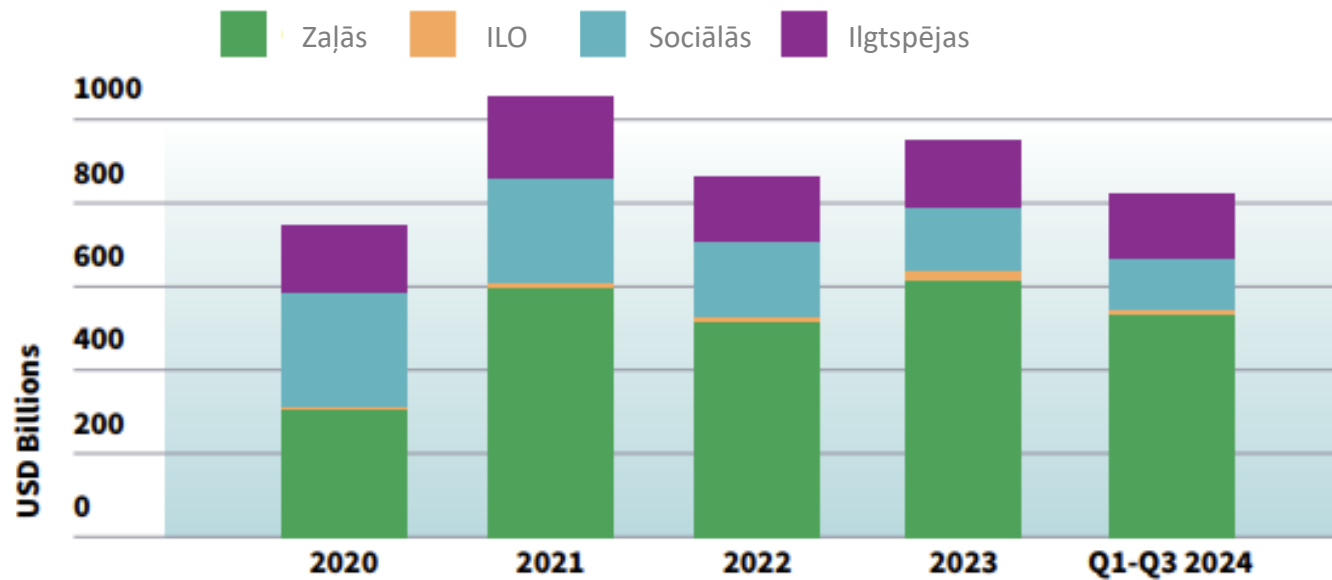
- Uzņēmumi, ieguldot projektos, kas uzlabo dabas resursu kvalitāti un ilgtspēju. **Vittel Francijā** 80ajos gados bija pirmais uzņēmums, kas piemēroja MES principu, lai saglabātu tīru ūdens sateces baseinu biznesam (subsīdijas zemniekiem)
- Uzņēmumi, lai stiprinātu savu zīmolu. Piemēram **REWE Klimata fonds** Vācijā, ar 31 miljonu eiro (2022-2026), lai finansētu tādus dabas atjaunošanas projektus, kam ir pozitīva ietekme uz klimatu (fokuss uz purviem un kūdrzemēm).
- **Apdrošinātāju** loma risku mazināšanā

ZAĻĀS OBLIGĀCIJAS

Zaļās obligācijas sasniedza 62% no kopējām ar ilgtspēju saistītajām obligācijām 2024. gadā

Source: Climate Bonds Initiative

ZAĻĀS OBLIGĀCIJAS - ALTUM

2017

Obligāciju kopējais pieprasījums 6,5 reizes pārsniedza plānoto emisijas apjomu.

Obligācijas iegādājās 24 investori: aktīvu pārvaldības fondi, apdrošināšanas sabiedrības un bankas Latvijā (43,5%), Lietuvā (31%), Igaunijā (19%), Zviedrijā un Vācijā (6,5%).

Ieņēmumi no obligāciju emisijas tika izmantoti uzņēmējdarbības projektu finansēšanai energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu izmantošanas jomā.

ISIN	LV0000802353
Kods	ALTM013024A
Saraksts/segments	Baltijas parāda vērtspapīru saraksts
Kopējais vērtspapīru skaits	20 000
Nomināls	1 000 EUR
Emisijas apjoms	20 000 000 EUR
Pirmais iekļaušanas datums	24.10.2017
Dzēšanas datums	17.10.2024
Kupona likme %	1,3
Nākamais kupona izmaksas datums	17.10.2022

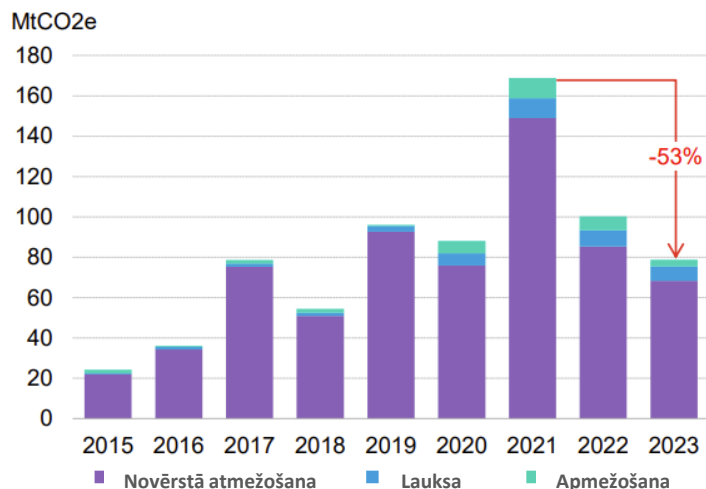
CO2: OGLEKĻA KREDĪTI

OGLEKĻA EMISIJU KOMPENSĒŠANA

Mehānisms, kas ļauj indivīdiem vai uzņēmumiem kompensēt savus oglekļa izmešus, ieguldot dabas atjaunošanas projektos.

Ilgadējie dabā balstītie oglekļa emisiju kompensācijas sertifikātu apjomi

Source: BloombergNEF, Verra, Gold Standard, American Carbon Registry, Climate Action Reserve. One offset = one metric ton of CO2 equivalent.

Piemērs: Microsoft paziņojis, ka 25 gadu laikā no Brazīlijas Re.green (lauksaimniecības un ganību zeme, kas tiek atjaunota dabai) iegādāsies 3,5 miljonus oglekļa kredītus (200 miljonu USD apjomā) lai kompensētu uzņēmuma radītos izmešus, ko rada mākslīgā intelekta ieviešana.

Izaicinājumi:

- Reputācijas krīze 2021. gadā
- Kompensējošo mehānismu pastāvīguma jautājums

BRĪVPRĀTĪGIE OGLEKĻA KREDĪTI

Nav kompensējošie pasākumi, bet kas vairāk.

Piemēram, augstas uzticamības CO2 emisiju novēršanas sertifikāti, atjaunojot dabu (purvus) un (ar laiku) CO2 samazinājuma sertifikāti

Piemēri:

- Purvu Kodekss (UK Peatland Code) un Lielo purvu iniciatīva (UK Great North Bog initiative)

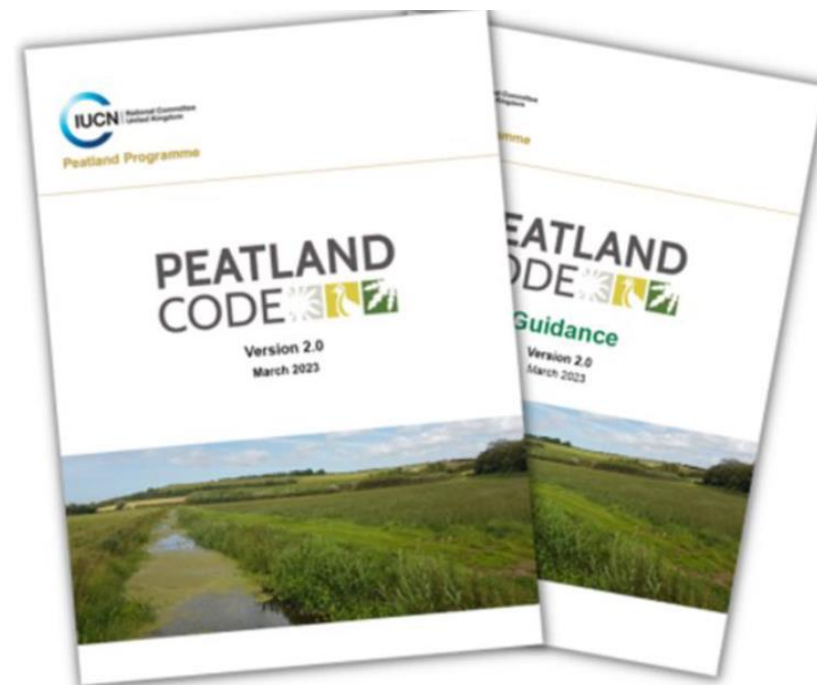

PURVU KODEKSS (Apvienotā Karaliste)

Valdības izveidots un atbalstīts pašmāju **brīvprātīgā oglekļa tirgus standarts** purvu atjaunošanai, kas tika izdots 2015. gadā lai:

- Palīdzētu uzņēmumiem kļūt oglekļa neitrāliem/negatīviem
- Palīdzētu valstij sasniegt nacionālos SEG mērķus
- Veidotu drošu tirgu un uzticēšanos

30-100 gadu projekti, vienota metodika oglekļa izmešu samazinājuma aprēķinam, vienota verificācijas sistēma (katrus 5 gadus)

PURVU KODEKSS (Apvienotā Karaliste)

PEATLAND
CODE

IUCN National Committee
United Kingdom
Peatland Programme

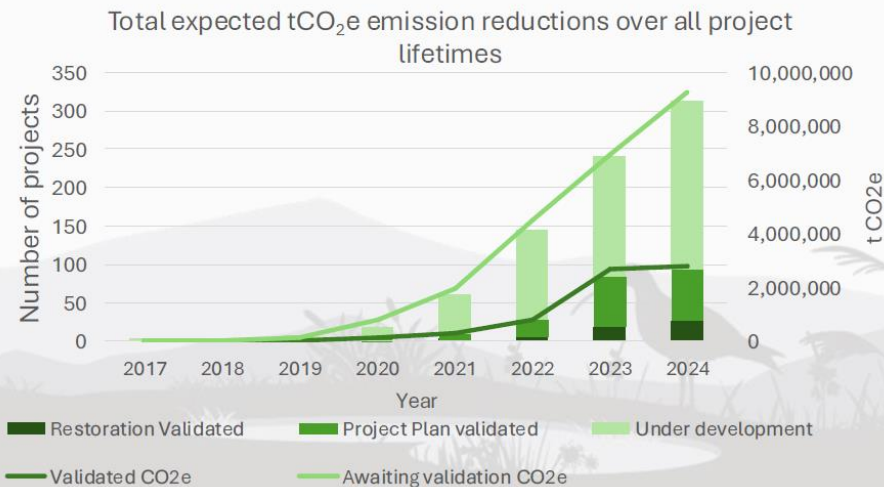
Projektu skaits

320 reģistrēti projekti

43,500 ha purvu atjaunošanā, 9,400,000 tCO₂e sagaidāmais emisiju samazinājums projektu ieviešanas laikā

94 validēti projekti

Pirmās verifikācijas šobrīd notiek

LIELIE ZIEMEĻU PURVI

Ziemeļu Purvi: 700,000 ha purvu, no tiem 50% nosusināti, lai ganītu aitas un medītu Skotijas baltirbi

- 20 gadu laikā 160,000 ha atjaunotu purvu
- 120 miljoni mārciņu ieguldītas atjaunošanā
- Purvu atjaunošana kā industrija – ieguldījums vietējā ekonomikā, purvu atjaunošanas aprīkojumā un darbos
- Uzskaukums potenciālajiem investoriem 2024. gadā, 15 pieteikumi, 4 finālisti, **jauktais finansējuma modelis** (oglekļa kredīti, aizdevums, publiskais finansējums)

CO2 aprēķina piemērs

Polija

5-10 tCO₂eq/gadā emisiju samazinājums no 1 atjaunota purvu hektāra → 500 tCO₂eq/gadā ja 100 ha → 15,000 tCO₂eq uz 30 gadiem. 24 GBP/tonna, 2022.gada cena UK Peatland Code → 360,000 GBP jeb 12,000 GBP gadā

<https://www.iucn-uk-peatlandprogramme.org/peatland-code/uk-carbon-price-index>

BIODAUDZVEIDĪBAS KREDĪTI

Kredīti, kas pārstāv izmērāmu dabas daudzveidības uzlabojumu.

leguvumi: Papildus brīvprātības principā balstīts stimuls dabas daudzveidības atjaunošanai.

Izaicinājumi:

- Metrika. Grūtības izmērīt un standartizēt dabas daudzveidības pieaugumu.
- Tirgus vēl nav attīstīts → iespējas ieviest savu regulējumu un «sildīt» tirgu

Sektors, kas strauji attīstās. 53 biodaudzveidības kredītu sistēmas

Name	Credit Name	Status	Launch Date	Description	Organizati...	Market Type	Methodology Type	Schem
3Bee	N/A	In Development	2025	Nature tech company focus...	For-Profit	Voluntary	Outcome-based	Stand
Aboriginal Carbon Foundation	Cultural Fire Credit	Active	2023	Collaboration between two ...	Non-Profit	Voluntary	Practice-based	Meth
BASF Agricultural Solutions	Nature-Positive Credit	In Development	N/A	Largest chemicals company...	For-Profit	Voluntary	N/A	Meth
BioCarbon Standard Biodiversity Stan...	Biodiversity Credit	Active	2023	A voluntary biodiversity sta...	Non-Profit	Voluntary	Outcome-based	Stand
BIOTA NEXUS	BIOTA Credit	In Development	2024	Biodiversity credit scheme ...	For-Profit	Voluntary	Outcome-based	Meth
Bluebell Index	BBLL Token	Active	2024	Environmental credit projec...	For-Profit	Voluntary	Outcome-based	Meth
BMV Global	Sustainability Credit Unit	N/A	N/A	Credit scheme & project de...	For-Profit	Voluntary	Outcome-based	Meth
Botanic Gardens Conservation Interna...	Biodiversity Impact Credit	Active	2024	World's largest plant conser...	Non-Profit	Voluntary	Outcome-based	Meth
Carbon Neutral	N/A	In Development	2024	Australian carbon project d...	For-Profit	Voluntary	Outcome-based	Meth
Cercarbono	Voluntary Biodiversity Credit	Active	2024	Biodiversity certification pro...	Non-Profit	Voluntary	Outcome-based	Stand
Climate Action Company	CarbonZ Biodiversity Action Cr...	Active	2024	Biodiversity credit for pest c...	For-Profit	Voluntary	Practice-based	Meth
CreditNature	Nature Investment Certificate	Active	2023	Biodiversity credit scheme f...	For-Profit	Voluntary	Outcome-based	Meth
EarthAcre	EarthAcre Restore Nature Stewa	Active	2024	Biodiversity credit scheme f...	For-Profit	Voluntary	Outcome-based	Meth
Earthly	Voluntary Biodiversity Credit	Active	2024	England's first voluntary bio...	For-Profit Non-f	Voluntary	Practice-based	Meth
Ekos	Sustainable Development Unit	Active	2022	Nature-based carbon proje...	For-Profit	Voluntary	Practice-based	Meth
ERA Brazil	Biodiversity Stewardship Credit	Active	2024	Biodiversity credit scheme f...	For-Profit	Voluntary	Practice-based	Meth
Gold Standard Biodiversity Framewor...	N/A	In Development	Q2 2025	One of the largest environ...	Non-Profit	Voluntary	Outcome-based	Stand
GreenCollar NaturePlus™	NaturePlus™ Credit	Active	2023	Biodiversity credit scheme b...	For-Profit	Voluntary	Outcome-based	Stand
HIFOR	HIFOR Unit	Active	2024	Wildlife Conversation Societ...	Non-Profit	Voluntary	Outcome-based	Stand
Hula Earth x Planted	Biodiversity Certificate	Active	2024	Biodiversity credit collabora...	For-Profit	Voluntary	Outcome-based	Meth
International Carbon Registry	Biodiversity Credit	In Development	N/A	Carbon registry that is also ...	For-Profit	Voluntary	Outcome-based	Stand
InvestConservation®	IC Token®	Active	2022	A company focused on con...	For-Profit	Voluntary	Outcome-based	Meth

<https://airtable.com/appXHR0Nau8HqfPa8/shrt5JZqmLMrQgdfF/tblTM31mqfzbGGBtR/viwLkSPMhe3K76baF>

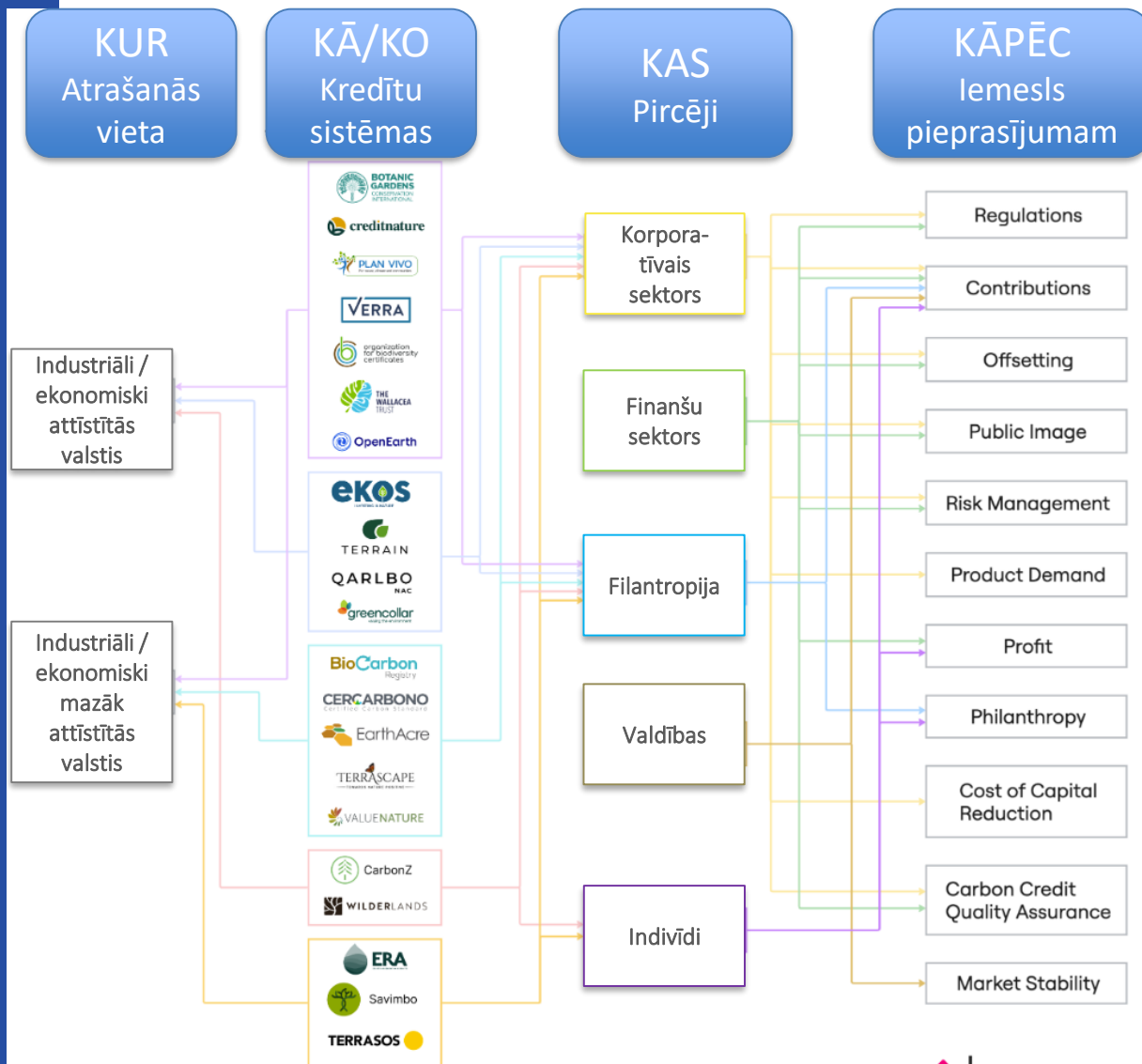
BIODAUDZVEIDĪBAS KREDĪTI

☐	Name	Funding	Indigenous Rights	Credit Sales	Total Sales	Buyers
14	Earthly	\$5,440,000.00		Yes	\$35,000.00	King
15	Ekos		<ul style="list-style-type: none"> CEO Sean Weaver has published a book chapter ... 	Yes	\$30,800.00	Profile Group Limited
16	ERA Brazil		<ul style="list-style-type: none"> Partnered with the Sharamentsa community & In... 	Yes	\$43,500.00	Altos Planos
24	Nat5			No	\$25,000.00	LGL Investments
25	National University of Colombia (UNAL)			No	\$0.00	
26	Native		<ul style="list-style-type: none"> Public support of Indigenous Rights 	No	\$0.00	
27	Nature and People Foundation Urba...			No	\$0.00	
28	Niue Ocean Wide Trust		<ul style="list-style-type: none"> Indigenous leadership 	Yes	\$288,000.00	
52	Wilderlands		<ul style="list-style-type: none"> Collaborates with Aboriginal communities 	Yes	\$377,669.00	Adelaide Festival al.ive bo
53	Yale University			No	\$0.00	

PIEPRASĪJUMS PĒC BIODAUDZVEIDĪBAS KREDĪTIEM

- Atbilstības nodrošināšana, piemēram *Direktīva par korporatīvās ilgtspējas ziņojumiem*
- Ieguldījums BD mērķu sasniegšanā
- Negatīvas ietekmes uz dabu kompensēšana
- Uz mērķa grupu vērsti uzņēmuma tēlu uzlabojoši ieguldījumi
- Uzņēmumiem, kas atkarīgi no dabas resursiem, vai investoriem, kurus ietekmē dabā balstīti riski (apdrošināšana)
- Produktu labākai pārdošanai
- Peļņai
- Filantropija
- BD kredīti papildus oglekļa kredītiem
- Tirgus stabilizēšanai

REGULĒJUMĀ BALSTĪTA TIRGUS ATTĪSTĪBA

Biodiversity Net Gain (UK)

Dabas daudzveidības ieguvuma princips

Obligāts Dabas Daudzveidības ieguvuma kritērijs visiem attīstības projektiem no 2024. gada 2. aprīļa (pieņemts 12.02.2024.)

Pirms attīstības projekta

Pēc attīstības projekta

DD zudums
(*net loss*)

Nav DD zuduma (no
net loss)

DD ieguvums
(*net gain*)

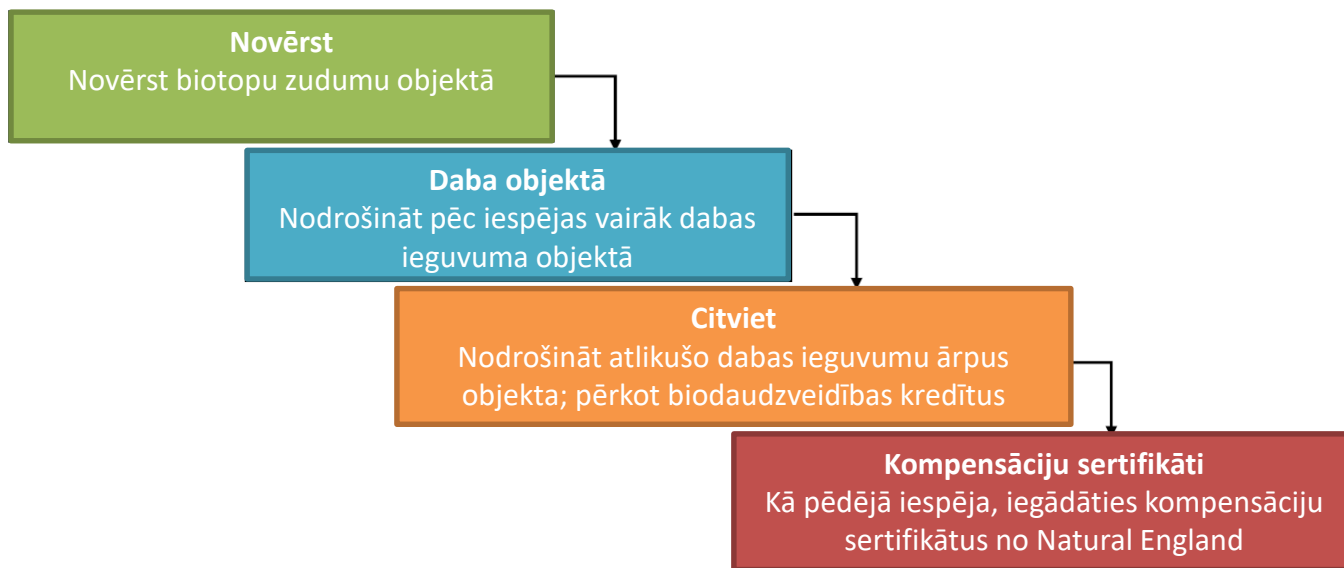
objektā

ārpus objekta

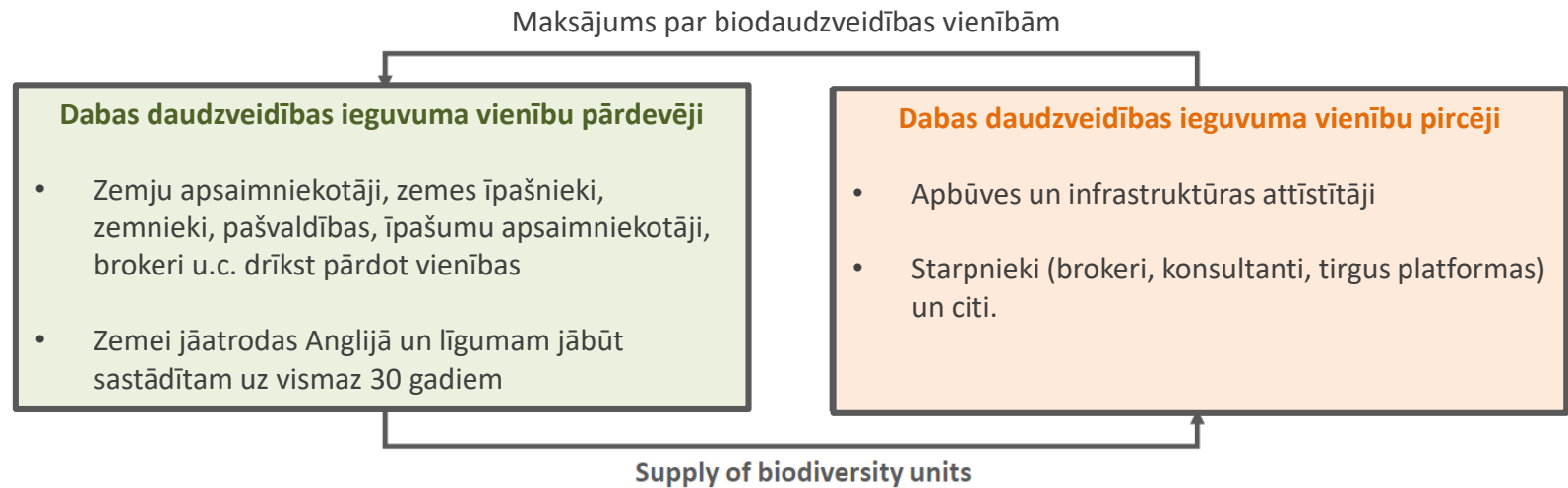
DABAS DAUDZVEIDĪBAS IEGUVUMA PRINCIPS, kā tas strādā

Attīstītājiem jāievēro **ietekmes mazināšanas hierarhijas princips** un jānodrošina dabas ieguvumu **pēc iespējas tuvāk ietekmes vietai**

DABAS DAUDZVEIDĪBAS IEGUVUMA PRINCIPS, kā tas strādā

Juridiski saistoši līgumi,
reģistrācija
Zemesgrāmatā

Vienības reģistrētas
vienotā reģistrā

Vienota procesu
uzraudzība un
monitorings

IZAICINĀJUMI UN IESPĒJAS

Izaicinājumi:

- Standartizācijas trūkums
- Nepietiekams politiskais atbalsts stabilitātes nodrošināšanai un risku mazināšanai (ES un nacionālā līmenī). Pirmie mēģinājumi ES līmenī 2024. gadā
- Zaļmaldināšanas (reputācijas) risks
- Ieviešanai gatavu projektu trūkums
- Tirgus vēl nav attīstīts (brīvprātīgo kredītu)

Iespējas: ES Zaļais kurss, pieaugoša sabiedrības un korporatīvā sektora interese, tirgus veidošanās.

Tirgus instrumentiem ir ievērojams potenciāls saskaņot ekonomiskos un ekoloģiskos mērķus.

Veiksmīgai ieviešanai nepieciešama konsekventa politika (ES un nacionālā līmenī) un monitorings.

IESPĒJAS LATVIJAI

- **Brīvprātīgie oglekļa un biodaudzveidības kredīti** – Latvijas Purvu Kodekss?
- **Obligācijas** – pozitīva ALTUM pieredze finansējuma piesaiste, pārnest to uz dabu
- **Dabas atjaunošanas projektu portfolio** - piedāvājums uzņēmumiem vai kredītu pircējiem
 - Nacionāls atbalsts projektu sākotnējai fāzei: vietu apzināšanai, projektu sagatavošanai, CO2 vai dabas ieguvumu aprēķināšanai
 - Regulējums, lai nodrošinātu projektu kvalitāti
 - Monitorings un uzraudzība

Eurosite

Paldies par uzmanību!

www.eurosite.org

